

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS
SCHOOL OF FINE ARTS
DEPARTMENT OF FINE ARTS

ΤΟΜΕΑΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ/ PAINTING DIVISION
Β' Εργαστήριο / Painting Studio 2
Δ/ΝΤΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ/STUDIO DIRECTOR
Χαρβαλιάς Γιώργος/Charvalias George

Πτυχιακή Εργασία

Graduate (Batchelor) Thesis

Τίτλος Εργασίας: ΕΣΤΙΑ

Title of Graduate (Batchelor) Thesis: HESTIA

Ζερβουδάκη Μαρία/Zervoudaki Maria

A.M. / R.N. : 3980

Επιβλέπων Καθηγητής/Supervisor Professor

Αρβανίτης Νίκος/ Arvanitis Nikos

Αθήνα, Οκτώβριος 2024

Athens, October 2024

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

«Δηλώνω ότι είμαι ο/η αποκλειστικός/η δημιουργός της πρωτότυπης εργασίας, νόμιμος/η κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της και ότι έχω το δικαίωμα, να παραχωρήσω τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παρούσα άδεια.

Βεβαιώνω, ότι το σύνολο του τεκμηρίου που καταθέτω αποτελεί γνήσιο έργο παραχθέν από εμένα και δεν παραβιάζει τα δικαιώματα άλλου δημιουργού με οποιονδήποτε τρόπο.

Το τεκμήριο/α που καταθέτω είναι το τελικό εγκεκριμένο έργο από την εξεταστική επιτροπή, δεν προκύπτει από λογοκλοπή ή νοθευμένη έρευνα, δεν προσβάλλει πνευματικά δικαιώματα άλλων δημιουργών και δεν παραβιάζει προσωπικά δεδομένα.

Ως κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της εργασίας αυτής, παραχωρώ στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών το μη-αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης και διάθεσης της ψηφιακής μορφής της εργασίας μου, εντός και εκτός του δικτύου, μέσω του Ιδρυματικού Αποθετηρίου «Art-IA», με την προϋπόθεση ότι διατίθεται με μία από τις άδειες που έχω επιλέξει κατά την αυτό-απόθεση. Η εν λόγω παραχώρηση δεν συγκρούεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων ή με παραχωρηθέντα ήδη από εμένα σε τρίτους σχετικά δικαιώματά μου. Η βιβλιοθήκη δεν ασκεί κανενός είδους επιμέλεια στο περιεχόμενο της εργασίας μου και αναλαμβάνω πλήρως την ευθύνη του περιεχομένου της.

Η έγκριση της παρούσας εργασίας δεν υποδηλώνει απαραίτητως την αποδοχή των απόψεων του/της συγγραφέα/ως από την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

Ευχαριστίες - Αφιερώσεις

Ειδικές ευχαριστίες στο Μουσείον της Πόλεως των Αθηνών – Ίδρυμα Βούρου-Ευταξία, για την άριστη επικοινωνία και συνεργασία μας, όσον αφορά την επίσκεψή μου στην Βίλα Ευταξία, και στον Κώστα Στεφανίδη για την πολύτιμη βοήθειά του στην πραγμάτωση του έργου.

Ημερομηνία: 16 - 10 - 2024

Όνοματεπώνυμο Συγγραφέα: Ζερβουδάκη Μαρία

Κεντρική ιδέα/Θέμα του έργου

Η πόλη της Ελευσίνας βρίσκεται στη συμβολή της βιομηχανίας και της ιστορίας, αποτελώντας έναν τόπο όπου το αρχαίο και το σύγχρονο συνυπάρχουν σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη κατάσταση, σε μια διαρκή διαπραγμάτευση.

Με το έργο “Εστία”, ερευνώ τη σχέση των κατοίκων της, με τα βιομηχανικά στοιχεία που έχουν γίνει αναπόσπαστο μέρος της καθημερινότητάς τους, τα σκουριασμένα πλοία που παραμένουν ελλιμενισμένα στον κόλπο και τα διυλιστήρια, τα οποία δεσπόζουν τριγύρω στο τοπίο. Περιλαμβάνει σκέψεις και ανησυχίες μου πάνω στην βιωσιμότητα και την οικολογία, στην άυλη σύνδεση σώματος και περιβάλλοντος, γύρω από τη ζωή και την επιβίωση σε τόπους που έχουν υποστεί τεράστιες αλλαγές θέτοντας προβληματισμούς πάνω σε περιβαλλοντικά ζητήματα εκβιομηχάνισης.

Η διαδρομή που ακολουθώ καθημερινά, μοιάζει με μαρτυρία της σχέσης ανθρώπου και τοπίου, όπου τα στοιχεία αυτά αποτελούν σταθερά σημεία αναφοράς.

Ο τίτλος Εστία, προέρχεται από την ομώνυμη αρχαιοελληνική θεότητα, σύμβολο της φροντίδας και της ζεστασιάς, προστάτιδα του σπιτιού και της οικογενειακής ζωής. Χρησιμοποιείται ως παράλληλος αλλά και αντίθετος όρος στην έννοια της εστίας, όσον αφορά την βιομηχανική φλόγα. Η φλόγα (εστία) των διυλιστηρίων, που στέκεται διαρκώς αναμμένη, τροφοδοτεί την πόλη, δίνει εργασία στους κατοίκους, εξασφαλίζοντας τους ίδιους και την δική τους εστία (σπίτι), όμως είναι η ίδια φλόγα που φθείρει και καταστρέφει το περιβάλλον. Είναι, ταυτόχρονα, το στήριγμα και η απειλή της πόλης.

Η ταπετσαρία, με το χαρακτηριστικό μοτίβο με τους γλάρους, αποτελεί αναπαραγωγή της ταπετσαρίας, η οποία κοσμούσε τα μπάνια, της εγκαταλελειμμένης πλέον Βίλας Ευταξία, που βρίσκεται στην παλιά Εθνική οδό Ελευσίνας-Κορίνθου και είναι κτισμένη παραθαλάσσια στον κόλπο Ελευσίνας. Οι γλάροι συχνά συσχετίζονται με τα λιμάνια, την μόλυνση των υδάτων και τα πλοία. Η αναπαραγωγή της ταπετσαρίας αποτελεί μία υπενθύμιση της αντίφασης μεταξύ του ιδεατού της ανθρώπινης πολυτέλειας έναντι της περιβαλλοντικής καταστροφής.

Τα ελλιμενισμένα πλοία στην Ελευσίνα, με τη μακρόχρονη παραμονή τους, έχουν μετατραπεί σε κάτι περισσότερο από απλά αντικείμενα. Εκλαμβάνονται ως 'υπεραντικείμενα', δηλαδή οντότητες που υπερβαίνουν την αντίληψή μας λόγω

της κλίμακας και της διάρκειάς τους (βλ. T. Morton, “Hyperobjects” 2013). Δεν είναι πλέον απλώς μεταλλικές κατασκευές· είναι ζωντανές παρουσίες που έχουν ενοποιηθεί με το τοπίο της πόλης και τους κατοίκους της.

Τα σκουριασμένα πλοία και οι φλόγες των διυλιστηρίων αποτελούν διαρκείς υπενθυμίσεις της ταυτότητας της πόλης, αλλά και της αμφιλεγόμενης σχέσης που έχει αναπτυχθεί ανάμεσά τους. Η σχέση αυτή είναι τόσο συναισθηματική όσο και πρακτική, όπως μια πόλη που βρίσκει στην ίδια της την καταστροφή τα εργαλεία για τη συντήρησή της.

Λέξεις Κλειδιά: Φυλλάδα, Περιβάλλον, Αφήγηση, Βιομηχανοποίηση, Βιβλίο, Θάλασσα, Λιμάνι

Description of the project

The city of Eleusis is located at the intersection of industry and history, constituting a place where the ancient and the modern coexist in a constantly changing state, in constant negotiation.

In my work, “Hestia”, I investigate the relationship of its inhabitants with the industrial elements that have become an integral part of their daily lives, the rusty ships that remain docked in the bay and the refineries that dominate the surrounding landscape. It expresses my concerns about sustainability and ecology, the intangible connection between body and environment, and, mostly, about life and survival in places that have undergone enormous changes, raising concerns about environmental issues of industrialization. The route that I follow daily seems like a testimony to the relationship between man and landscape, where these elements constitute constant points of reference.

The title Hestia comes from the homonymous ancient Greek deity, a symbol of care and warmth, protector of the home and family life. It is used as a parallel but also opposite term to the concept of hearth, with regard to the industrial flame. The flame (hearth) of the refineries, which stands constantly lit, supplies the city, gives work to the residents, ensuring themselves and their own hearth (home), but it is the same flame that deteriorates and destroys the environment. It is, at the same time, the support and the threat of the city.

The wallpaper, with the characteristic pattern of seagulls, is a reproduction of the wallpaper, which adorned the bathrooms, of the now abandoned Villa Eutaxia, located on the old Eleusis-Corinth National Road and built by the sea in the Gulf of Eleusis. Seagulls are often associated with ports, water pollution and ships. The reproduction of the wallpaper is a reminder of the contradiction between the ideal of human luxury versus environmental destruction.

The ships docked in Eleusis, with their long stay, have become more than just objects. They are perceived as 'hyperobjects', that is, entities that exceed our perception due to their scale and duration (T. Morton, "Hyperobjects" 2013). They are no longer just metal structures; they are living presences that have become integrated with the landscape of the city and its inhabitants.

The rusting ships and the flames of the refineries are constant reminders of the city's identity, but also of the ambiguous relationship that has developed between them. This relationship is both emotional and practical, like a city that finds in its own destruction the tools for its maintenance.

Keywords: Leaflet, environment, narration, industrialization, flipbook, sea, port

Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα

Η Μαρία Ζερβουδάκη είναι μια διαθεματική καλλιτέχνη με έδρα την Αθήνα. Αποφοίτησε από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας το 2024 και, επίσης, έχει υπόβαθρο στην Προσχολική Αγωγή. Έχει εκθέσει το έργο της σε ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και τη Γερμανία και είναι μέλος του δικτύου "Post-Documenta, contemporary arts as territorial agencies", που έδρασε από το 2020 ως το 2022. Μιλάει αγγλικά και ιταλικά. Η καλλιτεχνική της πρακτική περιστρέφεται γύρω από θέματα οικολογίας, τοπίων, αφηγήσεων, διάβρωσης και χρόνου. Προσπαθεί να βρει και να εκφράσει την άρρητη σύνδεση μεταξύ ζωντανών πλασμάτων (ανθρώπινων και μη ανθρώπινων) και μη ζωντανών όντων, μέσα από το περιβάλλον που μοιράζονται. Δημιουργεί νέες αφηγήσεις - ένα μείγμα φαντασίας και ρεαλισμού - μέσω ηχητικών συνθέσεων και κειμένων, μαζί με βίντεο ή φωτογραφίες, συνήθως με την χρήση κινητού τηλεφώνου. Το έργο περιλαμβάνει στοιχεία των σκέψεων και των ανησυχιών της σχετικά με τη θεματολογία της οικολογίας, τη βιομηχανοποίηση, την άυλη σύνδεση του σώματος με το περιβάλλον γύρω του, την ανακύκλωση των κοινωνιών και την εννοιολογική διασύνδεση όλων όσων υπάρχουν.

ΕΡΓΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Εστία Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2024
- Υλικά έργου ή τεχνική: Τρεις γαλάζιοι πάγκοι όπου πάνω τους τοποθετήθηκαν 31 flipbooks , 21 κομμάτια ταπετσαρίας όπου απεικονίζουν γλάρους σε γαλάζιο φόντο, δύο παλέτες γαλάζιες όπου πάνω τους τοποθετήθηκαν φυλλάδες A1 με αφήγηση, τηλεόραση με βίντεο σε λούπα μίας καμινάδας διυλιστηρίων, γράμματα βινυλίου τοποθετημένα στον τοίχο, με φράσεις από το κείμενο της φυλλάδας.
- Διαστάσεις έργου: Ποικίλες

Φεύγω και γυρίζω στην πόλη με κάθε δυνατό και διαθέσιμο μεταφορικό μέσο. Καταλήγω τις περισσότερες φορές κάπου κοντά στο λιμάνι. Δεν θα μπορούσε να είναι άλλο το σημείο. Άλλωστε, έχω αγαπημένο μέρος.

Ακούω έναν διαπεραστικό, **έντονο** ήχο, μα μετά από αυτό όλα είναι ήσυχια ξανά. Ένα ρίγος με διαπερνά, ο αέρας είναι και πάλι **αλμυρός**.

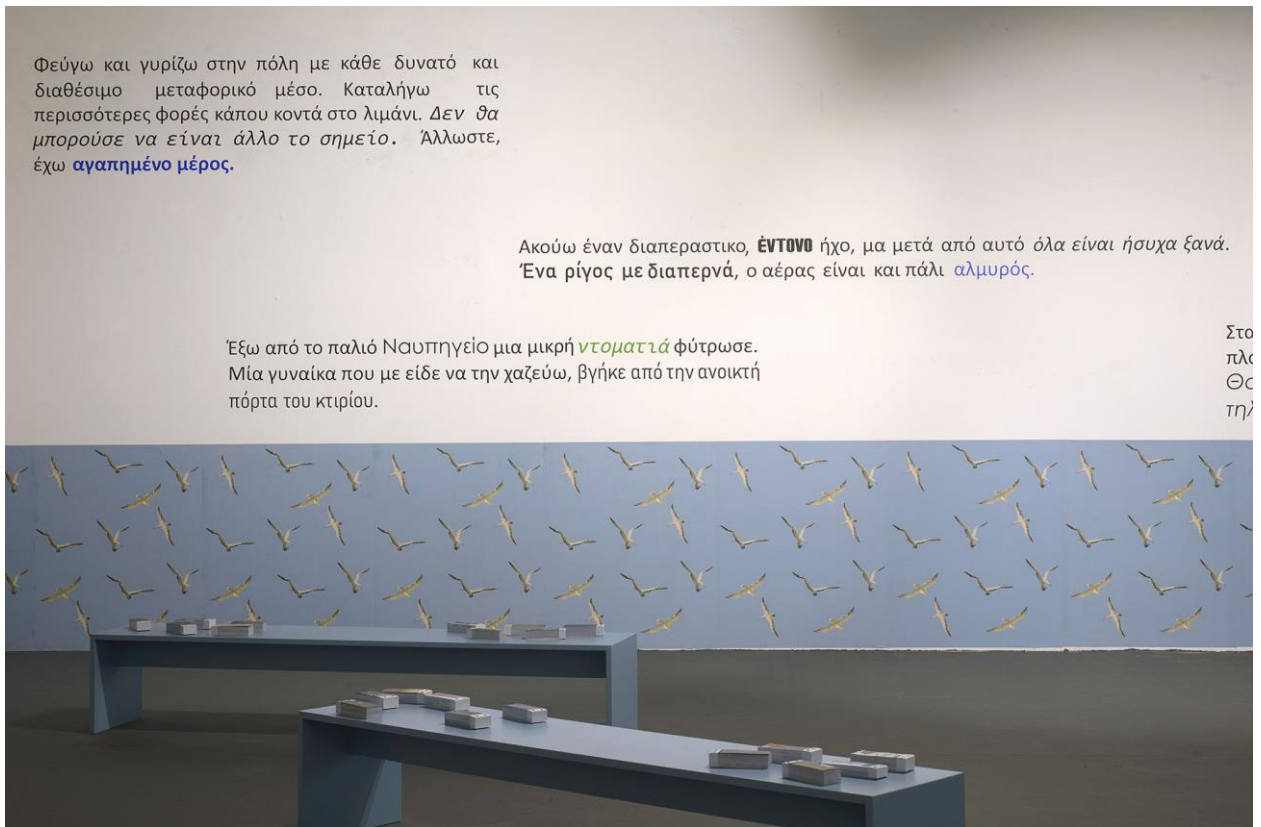
Έξω από το παλιό Ναυπηγείο μια μικρή **ντοματριά** φύτευση. Μία γυναίκα που με είδε να την χαζεύω, βγήκε από την ανοικτή πόρτα του κτιρίου.

Στα βράδια, μέσα στον κήπο, και προσαρτά να κοιμηθεί ένα κίβωτο με ονομα **Ποσειδών**. Ποσειδών επί του παλαιού. Στο σποδολογικό να μία ακόμη φορά, μπροστά στην ημερομηνία και αέρα το κίβωτο της ίδια βλάβης της.

Σήμερα επισκέφθηκα ξανά την παραθαλάσσια, εγκαταλεημένη βίλα. Η ταπετσαρία των μπάνιων με τους γλάστρες, είχε σχεδόν το ίδιο χρώμα με την παρτίδα του Ναυπηγείου. Προσπαθώ αυτά τα παλιά με ανακάλυψα παλιού.

Ποσειδών ποσειδών και ονομασία ονομασία βίλα, πολύ παλιά. Η ταπετσαρία ή βίλα, η ταπετσαρία σε ένα **επιπλοποιημένο** και ανακατασκευασμένο κτίριο που είναι ένα βίλα για τον γλάστρες.

"Αυτός είναι ο νέος τρόπος για να τιμήσεις τους θεούς
ίσως είναι μία ιστορία φαντασμάτων."

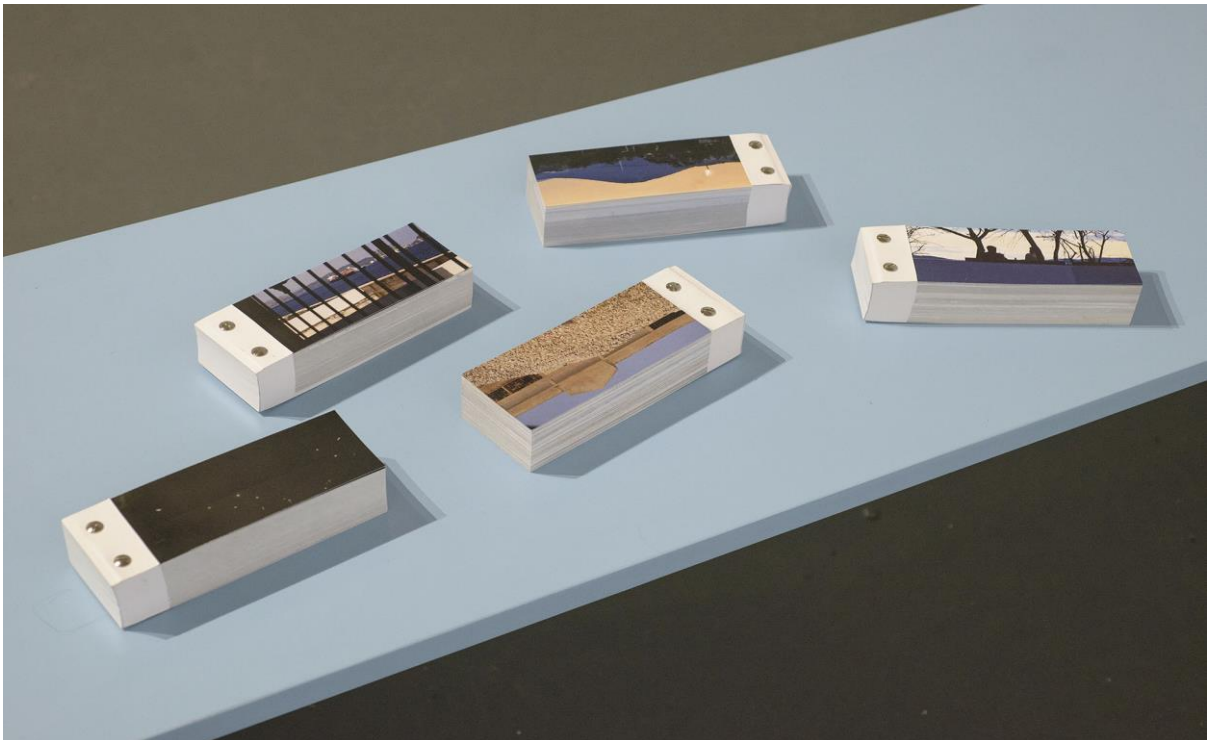
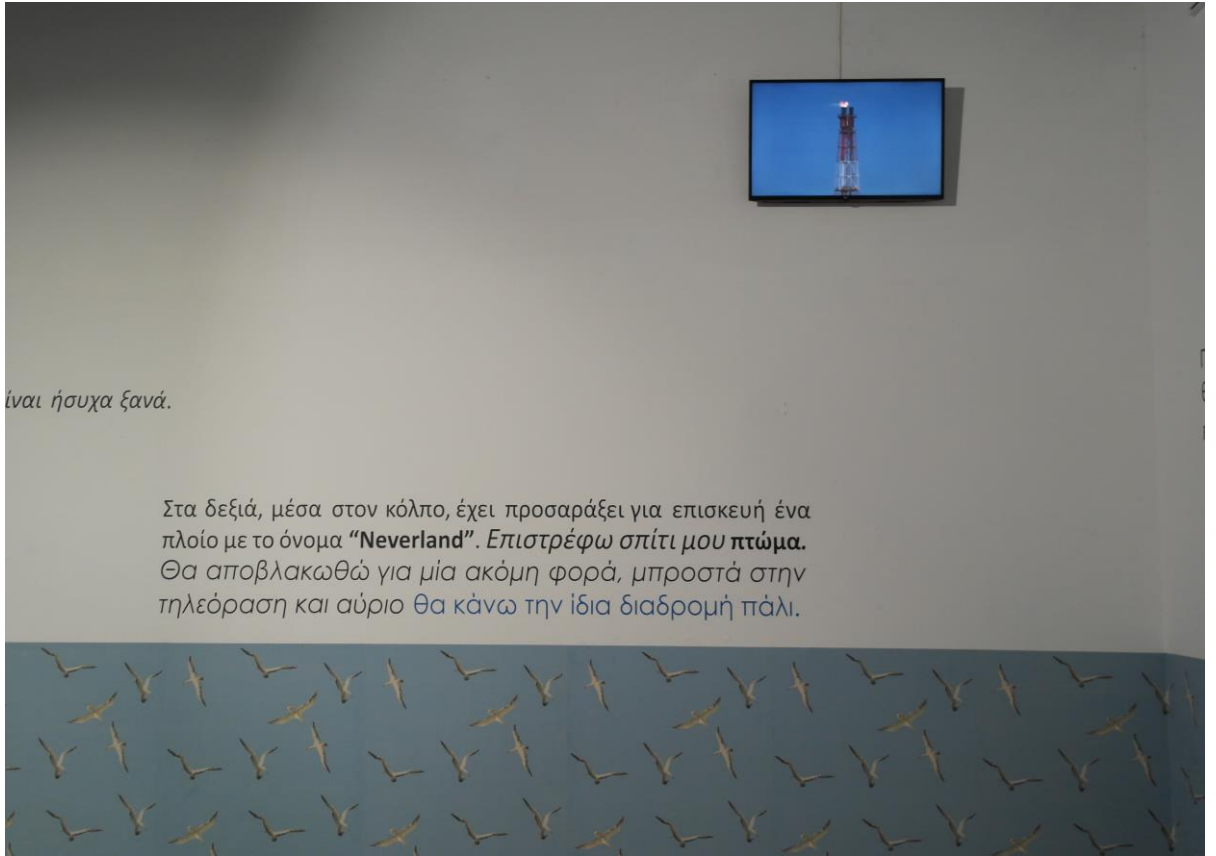

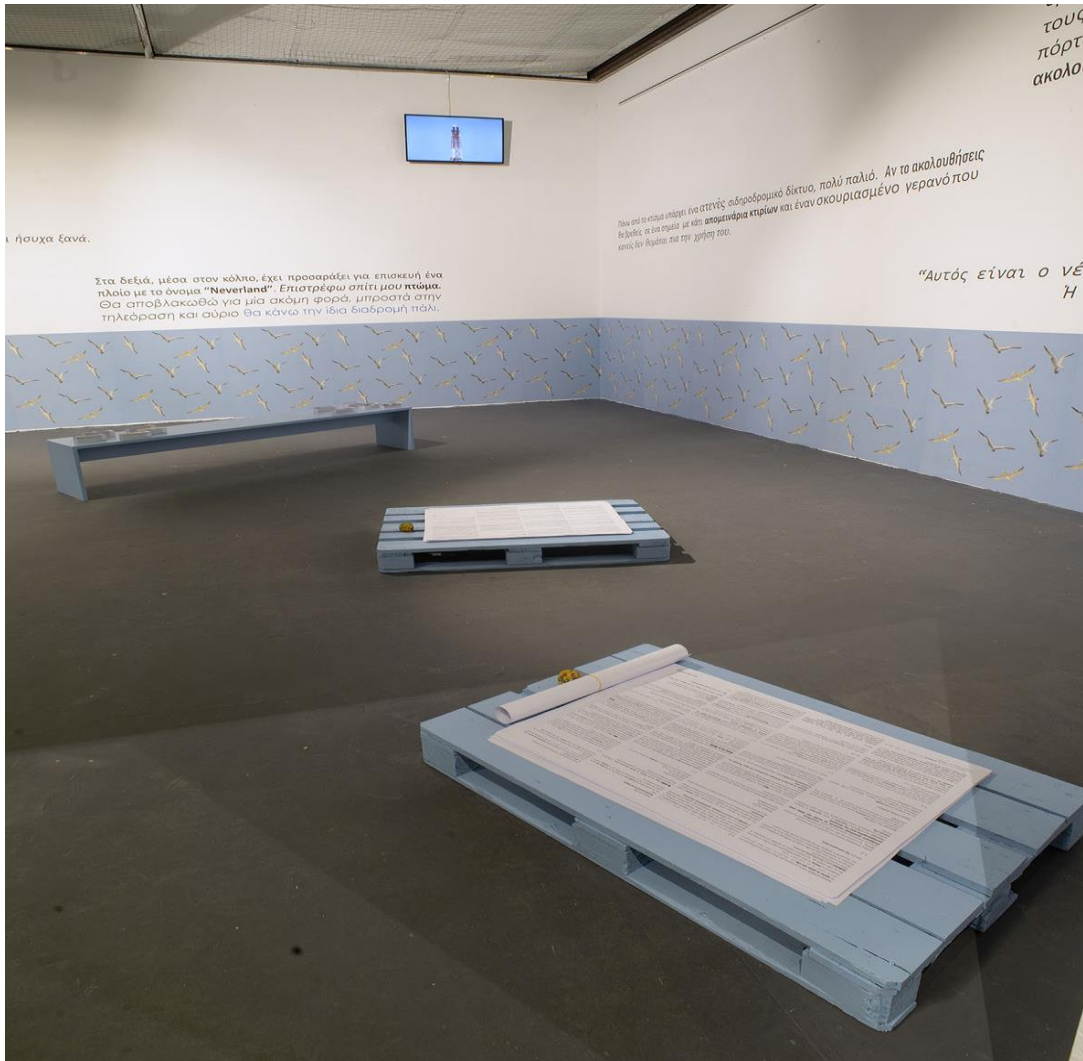
Φεύγω και γυρίζω στην πόλη με κάθε δυνατό και διαθέσιμο μεταφορικό μέσο. Καταλήγω τις περισσότερες φορές κάπου κοντά στο λιμάνι. Δεν θα μπορούσε να είναι άλλο το σημείο. Άλλωστε, έχω αγαπημένο μέρος.

Ακούω έναν διαπεραστικό, **έντονο** ήχο, μα μετά από αυτό όλα είναι ήσυχια ξανά. Ένα ρίγος με διαπερνά, ο αέρας είναι και πάλι **αλμυρός**.

Έξω από το παλιό Ναυπηγείο μια μικρή **ντοματριά** φύτευση. Μία γυναίκα που με είδε να την χαζεύω, βγήκε από την ανοικτή πόρτα του κτιρίου.

Στο
πλε
Θε
τη/

ήσυχια ξανά.

Στα δεξιά, μέσα στον κόλπο, έχει προσαράξει για επίσκεψη ένα
πλακά με το όνομα "Neverland". Επιστρέφω σπίτι μου πτόμα.
Θα αποβλακωθώ για μία ακόμη φορά, μπροστά στην
τηλεόραση και αύριο θα κάνω την ίδια διαδρομή πάλι.

Πάνω από το κείμενο υπάρχει ένα στενές εθροδορυμικό δίκτυο, πολύ παλιό. Αν το ακολουθήσεις
επιβεβαιώνεις σε ένα σημείο με κίτρι απομονωμένα κτερίων και έναν σκουριασμένο γερανόπου
καπνός ένα θηρόματι για την χρήση σου.

"Αυτός είναι ο νέος
Η

τους
πόρτα
ακολου